

(א) לעיל ו: גיטין מה: (ב) תמוז לט. (ג) ע"ש. (ד) ז'ל האשכול ע"ש. (ה) [דף ק"ג ע"ג].

רבינו הגאון

אכלה סמדר ר' יהושע אומר רואין אותן כאילו הן ענבים עומדות ליבצר, וחכמים אומ' רואין אותה כמה היתה יפה וכמה היא יפה. ולא קתאני בששים, אלא על כרחיך בששים, הכא גבי עצמו נמי בששים. כשאכלה לולבי גפנים ויחוריה תאנים, פי' לולבין הפרחים שעלין כו' דהמוציא מחייו עליו הריאה וכחושה הוא דמשלם אלף מאי מיטב דניק דקאמר ר' ישמעאל לאו כספיקא מיירי וה"ק אותה ערוגה שאללה ישלם כפי מה שהיתה ראויה להטיב ולהשגיח לקמיה: כי היאך דסליק. זימות הקציר: סמדר. לאחר שפרחו הענבים מיד ולולבין קודם שפרחו: כרוך וסני. הוסיף סמדר עמהם במשנה: כחש גופנא. לנכות מן התשלומין מה שיכחשו הענבים בגפנים אם יעמדו שם עד הצניר אמר מסיימי ומסיימי ומאן סנא דחייש לכחש גופנא ר"ש. דשמענא ליה דזכתא אחרימי: שסופה להטעור. אלמא מנכין מן התשלומין כפי מה שעמידה להכחיש: נכי חיה. דנמי ולדות קמיידי דמנכה לו מה שהצטע עמיד ליתן בשכר המיילדת וזקוק האשה שהיא זקוקה ומלמדת עכשיו יותר משיש לה מהי הרי הוא משלם לאשה זק וזעור ונמלא הכל ככלל ומדמי ולדות שהוא נותן לבעל מנכין שדור חיה: נכי מוונות. שהוא כרוך להסוף על מוונות אשמו זימי קישויה והשמה אין קישויה. אלמא מנכין מה שהוא עמיד להוציא: דקלא פרסאה. חשב הוא מאד וניסוס לפני עצמו: מסאני

סמדר. ענבים דקין בהתלמן לאחר שפרחו מיד: (א) וכמה היא יפה. הקרקע לימכר כשהיא סמדר ולהקל בלו: ד"א. (ב) בנישומין אגב קרקע: זומן שאכלה לולבי גפנים. (ג) האשכולות נראה בחניטת הגפנים ויכר ועדיין לא פרה להיות הענבים גמורים והוא לולב וכן יחור בתאנים: אכל אללה פגיס. בתאנה או זוסר בענבים שהן כפול הלזן והוו כפירות גמורים רואין אותן כו': לנזקין מן העידיה. אותה שומא ששמו ז"ד מאה או מאתים יגבה קרקע במאה או במאתים מן העדיית שנכסיו: ולא סימא. דהאי מיטב של נזק דקאמר ר' ישמעאל וקשיא לן ז"ק' אכלה כחושה משלם שמינה ותראה רב אידי כגון שאכלה כו' דהמוציא מחייו עליו הריאה וכחושה הוא דמשלם אלף מאי מיטב דניק דקאמר ר' ישמעאל לאו כספיקא מיירי וה"ק אותה ערוגה שאללה ישלם כפי מה שהיתה ראויה להטיב ולהשגיח לקמיה: כי היאך דסליק. זימות הקציר: סמדר. לאחר שפרחו הענבים מיד ולולבין קודם שפרחו: כרוך וסני. הוסיף סמדר עמהם במשנה: כחש גופנא. לנכות מן התשלומין מה שיכחשו הענבים בגפנים אם יעמדו שם עד הצניר אמר מסיימי ומסיימי ומאן סנא דחייש לכחש גופנא ר"ש. דשמענא ליה דזכתא אחרימי: שסופה להטעור. אלמא מנכין מן התשלומין כפי מה שעמידה להכחיש: נכי חיה. דנמי ולדות קמיידי דמנכה לו מה שהצטע עמיד ליתן בשכר המיילדת וזקוק האשה שהיא זקוקה ומלמדת עכשיו יותר משיש לה מהי הרי הוא משלם לאשה זק וזעור ונמלא הכל ככלל ומדמי ולדות שהוא נותן לבעל מנכין שדור חיה: נכי מוונות. שהוא כרוך להסוף על מוונות אשמו זימי קישויה והשמה אין קישויה. אלמא מנכין מה שהוא עמיד להוציא: דקלא פרסאה. חשב הוא מאד וניסוס לפני עצמו: מסאני

הכונס פרק ששי בבא קמא

גמ'. אכלה סמדר ר' יהושע אומר רואין אותן כאילו הן ענבים עומדות ליבצר. ואפילו אם נתקלקל המשוייר משלם בענבים העומדות ליבצר ודוקא בסמדר לענבים פעמים אלו מתקלקלים ואלו נזולים לפיכך אין נידוין במשוייר אצל תבואה רגילה להתקלקל כולה יחד ובחזיו מודה ר' יהושע או כרבי יוסי הגלילי או כרבנן ובתבואה גדולה כמו סמדר בענבים יסבור כמשוייר שבו אי נמי בתבואה לא קנסו כל כך כמו בענבים ולא יהא נידון כמשוייר שבו לרבי יהושע ונראה דאע"ג דאמר ר' יהושע רואין אותן כאילו עומדות ליבצר מ"מ שמיין אותן אגב קרקע דהא ר"ש נמי קאמר הכי בפגיס או זוסר וע"כ אגב קרקע שמיין אותן כיון דלריכי לשדה (א) ובפירות גמורים דוקא קאמר רבי שמעון דמשלם פירות גמורים במשנתו:

ומאי ניהו כי היאך דסליק. הכא משמע דקצר אצ"י דפליגי דנידון במשוייר שבו והקשה ר"ת דכריש הניזקין (גיטין דף מה: ושם) ס"ל לאצ"י דפליגי אי שיימין דניזוק או דמזיק וי"ל אע"ג דמשמע דפליגי אי דמזיק אי דניזוק דלא תנא פ"ק (דף יז:). כהדיא מיטב שדהו של ניזק ומיטב כרמו של ניזק דברי ר' ישמעאל ר"ע אומר כו' מ"מ משמע ליה לאצ"י דממשוייר נמי פליגי מדקאמר ר"ע לא צא הכתוב דמשמע שרויה לומר לא צא הכתוב להחמיר על המזיק כמו שאמרת אלף דוקא לגבות לנזקין מן העדיית לזד ואי צעדיית לחודיה פליגי א"כ לא היה ר' ישמעאל מחמיר על המזיק טפי מר"ע אלף אדרבה היה ר"ע מחמיר טפי דאין חייב לקנות מעדיית דניזק אם אין לו כדפרישית בפ"ק (דף ו: ושם ד"ה כגון: ר' שמעון בר' יהודה היינו רבי יהושע. תימה אמנא לא קאמר כרוך ומי ד"א זומן שאכלה לולבי גפנים וקמדר וי"ל משום דאין שייך לכלול סמדר בהדי לולבים דלא הוה ליה להזכיר לולבים אלף הכי ה"ל למימר ד"א זומן שאכלה סמדר אצל בהדי פגיס וזוסר שייך לכלולו שפיר דטעמא משום דחשיב כפגין:

ומסיימי מאן תנא דחייש לכחש גופנא ר"ש בן יהודה היא דתניא ר"ש בן יהודה אומר משום ר"ש בן מנסיא אונס אינו משלם את הצער מפני שסופה להצטער תחת בעלה אמרו לו אינו דומה נבעלת ברצון לנבעלת באונס אמר אביי הני תנאי ור"ש בן יהודה אמרו דבר אחד רבי שמעון בן יהודה הא דאמרן הני תנאי מאי היא דתניא רבי יוסי אומר נכי חיה בן עזאי אומר נכי מזוונות מ"ד נכי חיה כ"ש נכי מזוונות ומ"ד נכי מזוונות אבל נכי חיה לא דאמר ליה אתתא דידי פקיהא היא ולא מבעיא חיה רב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע עבוד עובדא כוותיה דר"ג בששים דארעא והלכתא כוותיה דרב פפא ורב הונא בריה דרב יהושע שמו דקלא אגב קמינא דארמאה והלכתא כוותיה דריש גלותא בדקלא פרסאה וביסר בענבים, אם קץ שיימין ליה בששים עם הקרקע, והכל בכלל, שהקונה קרקע בפירותיו נותן עניו קצת בשבח שלאחר זמן. הילכך שיימין בששים עם הקרקע כ"י אלעזר זעירי וכשמואל. וכן ספק ר"ח זצ"ל.

עין משפט נר מצוה

מה א ב מיי פ"ד מהלכות זקי ממון הלכה י' סמג עין סו טו"ש ע"מ סמון שלג סעף ו:

תורה אור השלם 1. פי יבצר איש שדה או ברה ששלח את בעירו ובער בשדה אחר מיטב שדהו ומיטב פרמו שלם: שמות כב ד

הגהות הב"ח (א) רש"י ד"ה כמה היתה יפה: (ב) ד"ה גמ' ד"ה דישומין אגב: (ג) ה"ה ד"ה אכלה טו' דלריכי לשדה דבפירות:

גליון הש"ס גמ' כחש גופנא. עין גמ' דף קד ע"ב ובמסופו ע"ש ד"ה סכר:

מוסף רש"י מיטב שדהו של ניזק. התם משמע שם שילת בעיור ואכלה ערוגה של בית סאה צדה חבירו שמיין ערוגה יפה שכל שדה הניזק ונתן לו דמיה ואפילו היטה זו כחושה (גיטין מה:). שם אכלה ערוגה בשמיין ערוגה מנוכח של ניזק כמה יפה עשוי עם פירותיה ונמנה מהא יפה בלא פירות ונתן לו (דע"ל א:). לא בא הכתוב. להחמיר עליו לטעם יומר ממה שהיא, אלא לגבות לנזקין, שיעור דמי מקו כמות לו מקרקע מעולה שלו מן העדיית מן העדיית של ניזק דשמיין ערוגה ואלו מוקף לא נתן לו קרקע דמי מוקף, נתן לו מיטב דמיו מוקף, שזה אותן דמיים (דע"ל א:). כגון שאכלה ערוגה בין הערוגות. והיו בן מחוסות ושמות מעורבות זו אלף זו (גיטין מה:). ויש שם ערוגות שמנות ועטמות פירות הריבה, ובחשבות ועטמות מעט, ולא ידעין הך ערוגה הגאלת מהי ניהו (דע"ל א:). המוציא מחבירו עליו הראיה. הא ניזק הראיה (טו) עליו להביא עדים לגבר את הספק והארייתא היא (דע"ל מה:). מי בעל דברים יגש אליהם, יגש ראיה אליהם (גיטין מה:).